

KJAK

Vágsbø ella Vágsbø (i)

Betta á Dalinum

Fyri nøkrum árum síðani varð kjakast, um rætt var at friða Gerðabø ella ikki, og í tí sambandi hoyrði eg nakað, sum eg ikki hevði hoyrt áður, tí onkur helt fyri í fjølmiðlunum, at tað er vakurt og frítt á Gerðabøi.

Seinni hoyrdist tað sama, tá ið talan var um Summarfestivalin á Vágsbø. Tá ljóðaði, at hýrurin er góður á Vágsbøi.

Hetta ljóðaði so skeivt fyri mær og skurraði í oyrunum, tí eg hoyrði fyri mær tey eldru, ið kundu taka

nakað soleiðis til: “Nú er ein maður farin at velta yviri á Gerðabø.” (ikki bøi) ella: “Ein veðurur gongur á Vágsbø.” (ikki bøi).

Fyri nøkrum árum síðani ringdi eg til ein kendan, málkønan persón og spurdi hann, hvat ið var rættast at siga.

Hesin segði mær, at reglan er, at tá ið talan er um staðarnavn, sum hevur við “bø” at gera, so er einki “i” í endanum í hvørjumfalli.

Persónurin nevndi tvey dømi: Ein bygd eitur Bøur, men vit sigi ikki, at nakar býr í Bøi. Nei, vit

siga, at tey bógva í Bø ella eru ættað úr Bø. Tað sama er galdandi fyri Kirkjubø. Eingin sigur, at tað er vakurt í Kirkjubøi, men tað er vakurt í Kirkjubø, ella tey eru úr Kirkjubø o.s.fr.

Er talan um bø, sum ikki er staðarnavn, er bæði bø og bøi loyvt í hvørjumfalli, fekk eg at vita.

Sostatt er rættast at siga, t.d.: Tað er vakurt á Gerðabø, bóndi býr á Gravarbø, tey hoyggja á Uppsala-bø, og Summarfestivalurin verður hildin á Vágsbø (ikki bøi).

Nú kann onkur halda, at tað

kann gera tað sama. Bara øll skilja, hvat vit siga, so hevur tað ongan týdning, um eitt orð endar við i ella ikki, men eg havi mangan hoyrt, at skulu vit varðveita okkara kæra móðurmál og ansa eftir, at tað ikki skeiklast, so eiga vit at minna á og rættleiða – serstakliga tá ið okkurt verður skeivt borið fram í fjølmiðlunum, tí tað hevur stóra ávirkan.

Fyri hvørt árið, sum Summarfestivalur hevur verið hildin, havi eg hoyrt hetta oftari og oftari, og nú er tað heilt vanligt, at sagt verður: á Vágsbøi, har tað eigur at vera

á Vágsbø, og hetta argar meg so mikið, at eg kann ikki halda mær longur men noyðist at koma við einari viðmerking um hetta, hóast eg als ikki eri serfrøðingur í føroyskum máli. Sjálv dámar mær væl, tá ið onkur rættar meg í sambandi við móðurmálið.

Hetta var bara ein lítil, vinalig rættleiðing, og so er at vóna, at øll, sum vóru á Summarfestivalinum, hugnaðu sær á Vágsbø.

Ritan er ein nøktandi loysn

Símun Gullaksen

Tú hoyrir ikki fugloyingar verða misnøgðar við verandi farleið, nei heldur hinvegin eru vit sum nýta farleiðina sera væl nøgd við “Rituna”.

Tá ið borgarstjórin í Klaksvík, saman við virkisfúsnum svínøyingum skjóta upp at byggja “Rituna” um til eina bilferju – og at hetta kann gerast fyri 1,5 mill. gleppur ketan also av.

Fyri tað fyrsta, so vildi eg mett, at ein tørvslýsing eigur at verða gjørd, soleiðis at vit kunnu fáa at vita, um hetta veruliga er neyðugt. Eg haldi ikki.

Fyri tað næsta, so er ein útrokn-

ing, sum sigur 1,5 mill. møguliga røtt, men har er so avgjørt ikki tikin hædd fyri eyka krøv frá klassa og skipasýni – leigukostnaður fyri at hava annað skip siglandi ímeðan umbygging fer fram – atløguvíður-skiftir, havnaútbygging vm.

Hetta er alt í kjalavørrinum av, at menn arbeiða miðvíst við at fáa ein rennistrong til Svínøynna, sum eitt alternativ til “Rituna”.

Fakta er, at “Ritan” er nøktandi til at røkja farleiðina til Svínøynna og Fugloyinna og um nakað skulu verið gjørt við verandi skip, er at seta betri bógskrúvumegi í, soleiðis at hetta verður tryggari í samband við atløg.

Mítt uppskot er, at ístaðin fyri at

nýta orku upp á bilferju og rennistrong, eiga vit at arbeiða miðvíst við at byggja eina nýggja “Ritu”, sum hevur júst sama snið sum hendan, møguliga tveir metrar longri og góðan krana og maskinorku. Um farið verður undir hesa verkætlan beinanvegin, kann verandi “Ritan” nýtast til avloysarskip hjá SSL og Fugloyarleiðin fær eitt nýtt tíðarhóskandi skip.

Minnist meg rætt, so segði ein byggikønur fyri mær, at ein vegleiðandi kostnaður fyri at byggja eitt nýtt skip er uml. 1 mill. fyri hvønn metur. Sostatt er talan um eina íløgu, sum svara til uml. 25 mill.

Hetta er uttan iva besta loysnin fyri land og fólk.

Eitt kristið land?

Maria Jacobsen

Nú er ólavsøkan farin, og nú gav landstýrið okkum aftur ein hvøkk. Nú ynskja teir ikki, at tað skal standa í stýrisskipanarlógini, at Føroyar er eitt kristið land. Eg má siga, at tað ljóðar løgið. Føroyar hava jú verið kristnar í 1000 ár, eg haldi, at vit skulu vera sera varin, áðrenn vit fara at kasta okkara gamla mentunararv burtur. Fyri eini tíð síðani var tað hjúnarbandslógin sum var álopin, nú er tað hetta, tosaði nakar um glíðibreyt?

Tá ið tosað verður um lond, so tosar man um kommunistisk lond, muslimsk lond og kristin lond o.s.fr. Hvat skulu vit nú verða, eitt nýtt Albania kanska? Vit sum ikki vóru á ólavsøku, settu okkum við andakt framman fyri sjónvarpsskíggjan at hyggja eftir ólavssøkgudstænastuni, sum er ein sera hátíðarlig løta. Um vit nú ikki fara at eita eitt kristið land, so fara føroyingar at kunnu velja onga gudstænastu at hava. Kanska kann skrudgongan, ístaðin fyri at fara í dómkirkjuna, velja at fara í onkran annan bygning í Havn til onkran politiskan fyrilestur, áðrenn farið verður í lögtingið.

Vit hava eina halgidagsløg t.d., hana fara vit heldur ikki at nýtast, vit hava eisini eina skúla-

løg sum er bygd á eitt kristið grundarlag, tað fer man heldur ikki at taka so álvarsligt, tá ið vit ikki eru eitt kristið land, so hava øll meira frítt spæl. Tað, at vit eita eitt kristið land inniber tað, at vit gera okkara lógir, so tær samsvara kristin sjónarmið. Russiski rithøvundurin, Dostojevski segði einaferð:

“Um Gud ikki er, so er alt loyvt!”

Tað verður tað sama, um vit fara at lirka tað kristna burtur úr okkara samfelag.

Eg haldi, at við einum slíkum uppskoti, eru vit aftur farin at gera okkum inn á “tann innara múrin” sum Bergur Debes Joensen skrivaði um.

Men eg haldi, at ein samgonga við bara 16 lögtingslimum, plus einum sum hongur í leysari luft, eigur undir ongum umstøðum at avgera slík álvarsmál.

Okkara kanska størsti politikari, Jóannes Patursson, skrivaði hesi orðini:

Um nú nýggjar øldir liða, halt á somu leið vart starv, at vit ikki lata sviða dugnaløysi til hin arv, sum vit ervdu fedrum av, tá skal lyfti, sum tú gav allan aldur Føroyum tryggja, Føroyingunum her at byggja!

Takk fyri